

TIL BARNETS BESTE

En samarbeidsmodell
for tingrett og
familievern i
foreldretvister

TRØNDELAG
TINGRETT

NORGES DOMSTOLER

Stiftelsen Kirkens Familievern

Forord

Filmen «Til barnets beste – en samarbeidsmodell for tingrett og familievern i foreldretvister» er utarbeidet i samarbeid mellom Trøndelag tingrett og Familievernkontoret i Trondheim med bistand fra Domstoladministrasjonen. Formålet med filmen er å dokumentere og beskrive det mangeårige samarbeidet som er etablert i foreldretvistsaker.

Allerede i 2006 ble det i Trondheim inngått en samarbeidsavtale mellom familievernkontoret og tingretten. Den innebar at familievernkontoret prioriterte foreldre som ble henvist fra retten. I 2012 gjorde Bufdir en kartlegging av eksisterende samarbeid, og i forlengelsen av dette fikk familievernkontoret prosjektmidler for å videreutvikle en modell i Sør-Trøndelag, gjennom prosjektet «Bedre arbeid i høykonfliktsaker».

Ved familievernkontoret jobbet en gruppe terapeuter (tingrettsgruppa) med særlig interesse for høykonflikt videre med dette prosjektet. I tingretten ble det dannet en barnelovgruppe bestående av dommere og saksbehandlere. Samarbeidet startet som et treårig prosjekt.

I løpet av denne perioden henviste retten saker til familievernkontoret hvor fokuset utelukkende var å jobbe med kommunikasjonen og samarbeidet mellom foreldrene. Ordningen for barna var tema i domstolen og ikke på familievernkontoret. Sakene kunne henvises på ethvert trinn av saken, også etter hovedforhandling og dom.

Tingrettsgruppa ved familievernkontoret og barnelovgruppa i retten hadde jevnlig møter hvor erfaringene ble drøftet. Det ble utviklet samarbeidsrutiner; rutiner for henvendelsen fra retten og avtale om første time hos familievernet, opphevelse av taushetsplikt, oversendelse av dokumenter, tilbakemelding fra familievernkontoret etter avsluttet sak mv..

Familieterapeuter og dommere hospiterte hos hverandre og fulgte henholdsvis meklinger på familievernkontoret og hovedforhandlinger i tingretten. Begge grupper lærte mye. Etter prosjektperioden fortsatte samarbeidet i samme spor.

Filmen forteller mer om samarbeidet.

Denne materialsamling er utarbeidet i tillegg til filmen. Den kan være til nytte ved utvikling av tilsvarende samarbeidsprosjekter mellom tingretter og familievernkontor i landet for øvrig.

Vi håper at filmen og materialet kan være til inspirasjon og motivasjon for videre tverrfaglig samarbeid i foreldretvister – til barnets beste.

Trondheim, 1. desember 2023

Trøndelag tingrett   Familievernkontoret i Trondheim   Domstoladministrasjonen

Innhold

Eksempel samarbeidsavtale tingrett – familievernkontor.....	5
Eksempel rutiner for samarbeid.....	6
Eksempel henvisningsbrev fra tingretten.....	8
Eksempel rapporter fra familievernkontor.....	9

Eksempel på samarbeidsavtale

..... tingrett og familievernkontoret i ..... er enige i å samarbeide i saker etter barneloven i henhold til følgende retningslinjer:

1. Foreldretvister kan henvises fra tingretten til familievernkontoret underveis i rettens behandling av saken eller etter at den er avsluttet i tingretten. Henvisningen forutsetter samtykke fra foreldrene.
2. Tingretten henviser saken til familievernkontoret gjennom eget brev fra dommer i saken.
3. Som eget punkt i rettsboken fra saksforberedende møte anføres at partene henvises til familievernkontoret.
4. I saksforberedende møte fritas tingretten og sakkyndige fra taushetsplikten overfor familievernkontoret. På samme måte fritas familievernkontoret fra taushetsplikten i forhold til tingretten og sakkyndige.
5. Foreldrene skal fortrinnsvis få tilbud om samtale ved familievernkontoret innen tre uker etter at henvisningsbrevet er mottatt.
6. For at familievernkontoret skal få tilstrekkelig mulighet til et prosessarbeid, er det ønskelig at de saksforberedende møtene avholdes med litt tid imellom. Familievernkontoret kan likevel initiere en framskyndelse eller utsettelse av et saksforberedende møte dersom det vurderes som hensiktsmessig.
7. Familievernkontoret sender rutinemessig en skriftlig rapport til tingretten ved sakens avslutning på familievernkontoret.

Erfaringer fra samarbeidet og behov for eventuelle justeringer vurderes regelmessig i felles møter mellom retten og familievernet.

Det utarbeides egne rutiner for samarbeidet.

Avtalen er gjeldende fra dags dato og inntil en av partene eller begge ønsker å avslutte samarbeidet.

Eksempel på rutiner for samarbeid

Rutiner for samarbeid mellom familievernkontoret og tingretten i foreldretvistsaker. Gjeldende fra 1. januar 2022.

1. Foreldretvister kan henvises fra tingretten til familievernkontoret underveis i rettens behandling av saken eller etter at den er avsluttet i tingretten. Henvisningen forutsetter samtykke fra foreldrene. Det er videre en forutsetning at det foreligger en fast eller midlertidig ordning for barna.
2. Tingretten henviser saken til familievernkontoret gjennom eget brev fra dommer i saken. Standardisert henvisningsbrev fra retten kan benyttes. Foreldrenes spesifikke utfordringer og behov for bistand og mål for familievernkontorets arbeid beskrives hvis mulig i henvisningen.
Kopi av stevning, tilsvær, rettsbøker fra rettsmøtene og eventuelt referat fra barnesamtale legges ved henvisningsbrevet.
Når det vurderes hensiktsmessig ettersendes senere rettsbøker fra rettsmøter, referat fra samtale med barn eller sakkyndiguttalelser til familievernkontoret så snart de foreligger.
3. Som eget punkt i rettsboka anføres at partene henvises til familievernkontoret.
4. I saksforberedende møte fritas tingretten og sakkyndige fra taushetsplikten overfor familievernkontoret med hensyn til saken. På samme måte fritas familievernkontoret fra taushetsplikten i forhold til tingretten og sakkyndige med hensyn til arbeidet med saken.
Dette føres inn i rettsboka eller underskrives på et eget skjema for opphevelse av taushetsplikt.
5. Innkalling/fastsettelse av tidspunkt for første samtale:
Trondheim: Familievernkontoret sender tingretten en oversikt over terapeutene som tar imot foreldrene, og denne oppdateres to ganger i året. Det arbeider stort sett alltid to familieterapeuter sammen i disse sakene. Unntaksvis, grunnet sykdom eller andre tungtveiende grunner, kan foreldrene oppleve å kun møte en terapeut i samtalen. I løpet av rettsmøtet avklares tidspunkt for første samtale. Tidspunktet føres i rettsboka og familievernkontoret orienteres i henvisningsbrevet fra retten. Tingretten informerer familievernkontoret seinest en uke før den aktuelle timen og ettersender aktuelle sakspapirer.

Namsos og Steinkjer: Før saken sendes familievernkontoret, ringer dommer til familievernkontorets leder for kort å orientere om saken.

Familievernkontoret tilstreber å ha første samtale med partene innen tre uker fra skriftlig henvisning fra tingretten er mottatt. I henvisningsbrevet bør partenes telefonnummer og e-postadresse fremgå.

Familievernkontoret tilstreber å benytte annen mekler enn mekler som tidligere har bistått partene.

6. Familievernkontoret vurderer på hvilket tidspunkt og på hvilken måte den sakkyndige skal bringes inn i arbeidet ved familievernkontoret. Familievernkontoret vil være spesielt oppmerksom på dette der den sakkyndige har hatt samtale med barn.

7. Det er et felles mål å arbeide for at foreldretvistene ikke haler ut i tid. Dette bør likevel ikke stå i veien for et forsvarlig og godt arbeid med familiene. Det er ønskelig med dialog mellom tingretten og familievernkontoret om framdriften i den enkelte sak, der mulighet for å stanse en sak også vurderes.

8. Familievernkontoret sender kortfattede skriftlige rapporter til tingretten med opplysninger som kan være nyttige i rettens arbeid. Hensikten vil være at begge instanser har en oversikt over hvor saken står. Alternativt kan det avtales at familievernkontoret er representert på saksforberedende møte.

All post mellom partene sendes elektronisk gjennom sikker dokumenthåndtering.

9. Etter at saken er henvist til familievernkontoret vil foreldrene i saksforberedende møter rutinemessig spørres om hvordan de opplever arbeidet på familievernkontoret, noe som vil bli kort referert i rettsboka.

Eksempel på henvisningsbrev fra tingretten

Anmodning om bistand fra familievernkontoret i sak etter barneloven.

Det vises til vedlagte rettsbok fra saksforberedende møte, samt stevning og tilsvær. Saken gjelder bosted og samvær for partenes felles barn....., født..... .

Partene har i saksforberedende møte (dato) kommet fram til en midlertidig ordning, jf. rettsboken. Partene har utfordringer i foreldresamarbeidet.

De kommuniserer dårlig med hverandre og det oppstår regelmessig konflikter ved kontakt mellom partene, eksempelvis i hente- og bringesituasjoner. Barnet har dels blitt eksponert for disse konfliktene.

Det er ikke aktuelt å høre barnet på grunn av alder/barnet har hatt en samtale med dommeren/den sakkyndige i saken. Referat fra samtalen følger vedlagt.

Partene trenger hjelp for å bedre kommunikasjonen seg imellom. De er motivert for bistand og har et felles ønske om å bedre samarbeidet.

For ordens skyld gjøres oppmerksom på at partene har opphevet rettens taushetsplikt overfor familievernkontoret, og familievernkontorets taushetsplikt overfor retten. De har samtykket til oversendelse av sakens dokumenter.

Neste saksforberedende møte i tingretten skal avholdes (dato). Partene er innkalt til første møte på familievernkontoret onsdag (dato) kl 1400.

Det er ønskelig at det kan gjennomføres flere møter med partene før neste saksforberedende møte.

Hvis det er behov for kontakt med partene, kan mor kontaktes på mob.nr. xx xx xx og far på mob.nr. xx xx xx xx

Med hilsen

Navn.....

Tittel.....

Eksempel på rapporter fra familievernkontor til tingretten

EKSEMPEL 1 - Rapport underveis

Til Tingretten

Begge foreldre møtte til første samtale 6.november. I samtalen var familieterapeut A og undertegnede til stede sammen med foreldrene. Samtalen ble tatt opp på bånd med foreldrenes samtykke, tenkt brukt i veiledningsøyemed.

Bestillingen fra dommer D er arbeid med ”naturlig” kommunikasjon og samarbeid, samt det å kunne få til naturlige møter mellom foreldrene i nærvær av barna. Foreldrene beskriver relasjonen som krevende, og de bekrefter at de samarbeider og kommuniserer dårlig. De har en lengre historie sammen, også preget av vold. Ifølge mor har barnevernet vært inne i bildet.

Tema for samtalen var hvordan de kommuniserer, og hvilke forventninger de har til en bedret dialog. Mor var opptatt av korte, konsise beskjeder og svar knyttet til samarbeid om barna. Far ønsket seg en mer utfyllende kontakt med mor. Hun opplever til tider kontakten som utmattende, mens far var opptatt av viktigheten av mer kontakt. Disse forventningene ble utfordret i samtalen, og de ble enig om fordeling av barna i jula, med dager og tidspunkt for levering og henting. De ble enige om at barnet ved behov skal kunne ringe den forelderen som han ikke er på samvær hos.

Far var opptatt av at barna ikke måtte være budbringere mellom foreldrene, og det fordret god informasjonsutveksling mellom foreldrene. Det er avtalt en ny samtale med foreldrene.

*Med vennlig hilsen
Familieterapeut B*

EKSEMPEL 2 - Rapport underveis

Til Tingretten

Foreldrene ble henvist til familievernkontoret den 7.mars.

Det er gjennomført to møter med dem henholdsvis 18.mars og 2.april. Tema i møtene har vært samarbeid og kommunikasjon. I dette ligger hvordan de kommuniserer vedrørende barna.

Hvordan kommunikasjonen bør foregå rent praktisk og også hvordan de gjør sitt beste for at den skal skje på en respektfull måte.

Hvordan foreldrene "gir plass" til hverandres tanker og meninger, og hvordan de lytter til hverandre. Videre at de er bevisste på å unngå å tillegge hverandre egenskaper og intensjoner som den andre ikke kan kjenne igjen.

Det har også vært et tema hva som formidles til den andre. Alt dette har betydning for samarbeidsklimaet, og for hvordan barna opplever dette.

Far sier at de nå skal i nytt møte i tingretten og at de eventuelt kan komme tilbake til tidspunkt for ny avtale når det er gjennomført.

Far sier at samarbeidet har blitt mye bedre og at de snakker sammen på en helt annen måte enn tidligere.

Med vennlig hilsen

Familieterapeut C

EKSEMPEL 3 - Avsluttende rapport

Til Tingretten

Vi har mottatt henvisning fra tingretten datert 30.september med anmodning om samtaler for foreldrene. Foreldrene har vært til to samtaler med undertegnede. I den siste samtalen deltok også familieterapeut E. Foreldrene har også underveis hatt hver sin individuelle samtale. Samtalene har gjennomgående vart i 1 – 1,5 time.

I første møte bidro foreldrene med utfyllende informasjon. De fortalte at de hadde gått i samtaler ved familievernkontoret tidligere, men at de ikke hadde fått så stort utbytte av det. De orienterte om barnevernets utredningssak.

I denne samtalen snakket vi om svangerskapet som hadde vært fint, men også om fødselen som ble vanskelig for dem begge. Mor følte at hun ble overlatt til seg selv og at far sviktet henne. De beskrev året de levde sammen og bruddet etterfulgt av meklingsmøter. De fortalte om bekymringsmeldinger til barnevernet og utrygghet rundt datteren.

I individuell samtale med far fortalte han om sin egen oppvekst og splittelser i familien. Han opplever at flere er ute etter å ramme hans mor. Han viser til at fortida er noe som har skjedd, og at det nå er viktig å fokusere på det som skjer i øyeblikket. Han viser til at han ønsker en 50/50 løsning, men svarer på spørsmål at det viktigste nå er å få roet situasjonen.

I individuell samtale med mor, forteller hun at det er krevende for henne med møter der far er til stede. Hun beskriver bekymring for farmors påvirkning på datteren. Hun sier at så lenge far ikke forstår denne bekymringen må hun som mor begrense omfanget av samvær.

Hun sier at hennes tillit til far er minimal som følge av det som har hendt, og hun har liten tro på at de kan få til et godt samarbeid.

I samtale med begge foreldre kommer de mer inn på perioden der datteren ble holdt tilbake hos far etter samvær.

Far sier at han har et håp om at de skal fungere som foreldre sammen overfor datteren, mens mor sier at akkurat nå er hennes håp om å få det til nesten ikke-eksisterende.

Ved avslutningen av timen holder likevel begge muligheten åpen for å komme til nye samtaler på familievernkontoret.

Vurdering:

Mye må ryddes opp i før det er mulig å få til en god kommunikasjon mellom foreldrene. I kontakten med undertegnede har de vært åpne og samarbeidsvillige. Begge har stilt til avtalte møter, også etter at avtalene måtte gjøres om på. Foreldrene er engasjerte i datteren og om en får ordnet opp i det som nå forstyrrer, kan en på sikt håpe på en bedring i samarbeidet.

Foreldrene er informert om at det vil bli sendt en kort rapport om samtalene til tingretten.

*Med vennlig hilsen
Familieterapeut G*

The image features a background of a light gray dot grid. In the upper right corner, there is a cluster of larger, semi-transparent gray dots and semi-circles. A large, dark navy blue rectangular block occupies the lower half of the image. Inside this block, there is a pattern of white dots and semi-circles arranged in a grid-like fashion, mirroring the background pattern. The text 'NORGES DOMSTOLER' is printed in white, uppercase, sans-serif font within the dark blue block. Below the text is a solid white horizontal line.

NORGES
DOMSTOLER
